

Aanbod Basisonderwijs

Digitale geletterdheid

Mediawijsheid

➤ Mediawijsheid: Veilig en verstandig omgaan met nieuwe media

Mediawijsheid wordt gedefinieerd als “het geheel van kennis, vaardigheden en de mentaliteit waarmee burgers zich bewust en actief kunnen bewegen in een complexe, veranderlijke en fundamentele gemedialiseerde samenleving

Competenties:

- Begrip
- Gebruik
- Communicatie
- Strategie

Leerlingen gebruiken talrijke media ter in- en ontspanning. De lees/mediacoach van de bibliotheek biedt goede ondersteuning bij de hantering van deze media. Het gebruik van sociale media is zo populair dat alleen afschermen of beschermen van jongeren voor negatieve invloeden onvoldoende is. Het is belangrijk om ze te leren bewust, kritisch en actief met media om te gaan.

Aanbod doorgaande leerlijn mediawijsheid

Wij hebben ons aanbod mediawijsheid voor u in een doorgaande lijn op een rijtje gezet. Voor alle groepen is er een aanbod met een doorgaande lijn op het gebied van: Digitaal lezen, Beeldschermtijd, Online Privacy, Mediabegrip, Reclame en Hoe gedraag je je online.

Bij ieder product staan de kosten genoemd. Voor Bibliotheek op School (dBos) scholen kunnen bijna alle producten binnen het contract ingezet worden in het jaarlijkse activiteitenrooster. Scholen met een dienstverleningsabonnement (DVA) betalen per product het DVA-tarief.

Het aanbod wordt uitgevoerd door gecertificeerde mediacoaches.

Gebruikte bronnen: www.mediabegrip.nl, www.mediawijzer.net, www.futurenl.org, mediawijsheid.nl

Inhoud

❖	1. Voor het team.....	3
1.1	Lezing mediawijsheid voor ouders/ verzorgers	3
❖	2. Producten doorgaande leerlijn mediawijsheid 2020-2021	4
2.1	Groep 1 en 2.....	4
2.1.1	Digitaal lezen.....	4
2.1.2.	Beeldschermtijd.....	4
2.1.3	Online privacy	4
2.1.4	Mediabegrip.....	4
2.1.5	Reclame	5
2.1.6	Hoe gedraag je je online.....	5
2.2	Groep 3 en 4.....	5
2.2.1	Digitaal lezen	5
2.2.2	Beeldschermtijd	5
2.2.3	Online privacy	6
2.2.4	Mediabegrip.....	6
2.2.5	Reclame	6
2.2.6	Hoe gedraag je je online.....	6
2.2	Groep 5 en 6.....	7
2.3.1	Digitaal lezen	7
2.3.2	Beeldschermtijd	7
2.3.3	Online privacy	7
2.3.4	Mediabegrip.....	7
2.3.5	Reclame	7
2.3.6	Hoe gedraag je je online.....	8
2.4	Groep 7 en 8.....	8
2.4.1	Digitaal lezen	8
2.4.2	Beeldschermtijd	8
2.4.3	Online privacy	9
2.4.4	Mediabegrip.....	9
2.4.5	Reclame.....	9
2.4.6	Hoe gedraag je je online.....	9
❖	3. Contactgegevens.....	10

➤ 1. Voor het Team

1.1 Lezing mediawijsheid voor ouders

De lezing mediawijsheid voor ouders wordt in overleg met de school voorbereid en uitgevoerd. In de mediaopvoeding is het belangrijk dat ouders enerzijds grenzen stellen en anderzijds praten met hun kinderen over wat ze online meemaken. En uiteraard is het leuk om sociale media samen te beleven! Het is als ouder echt niet nodig om een media-expert te zijn. Maar het helpt natuurlijk wel wanneer de basis van sociale media bekend is om hierover een goed gesprek met de kinderen te hebben.

Een voorbeeld van een ouderavond is: **Mijn kind online**
Welke kansen en bedreigingen brengen sociale media met zich mee? Hiernaast is er aandacht voor de uitdagingen waar ouders dagelijks mee worstelen, zoals gebruik mobieltjes, privacy, gamen en cyberpesten. Er worden tips gegeven om de mediaopvoeding van het kind vorm te geven.

Wilt u een lezing (ouderavond) op maat, vraag naar de mogelijkheden.

Kosten

DVA: € 250,-

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

➤ 2. Producten doorgaande leerlijn mediawijsheid 2020-2021

2.1 Groep 1 en 2

2.1.1 Digitaal lezen groep 1 en 2

De kinderen maken kennis met verschillende digitale prentenboeken. Prentenboeken met augmented reality, geanimeerde digitale prentenboeken via Wepboek/Bereslim/de Voorleeshoek en via apps en QRcodes. De kinderen ontdekken ook de verschillen tussen digitale prentenboeken en papieren prentenboeken.

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

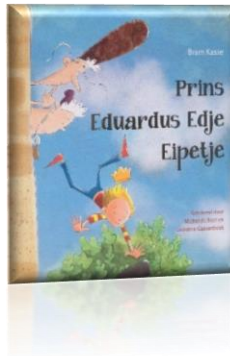
DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.1.2 Beeldschermtijd groep 1 en 2

Een activiteit rond het prentenboek *Prins Eduardus Edje Eipetje*. Prins Eduardus speelt altijd binnen op zijn schoongeboende kamer, bovenin het paleis. Hij kijkt dan filmpjes op zijn eipetje. Totdat er op een dag iets gek gebeurt.

De kinderen komen tijdens het voorlezen op een leuke en educatieve manier in aanraking met beeldschermtijd. Bij het boek is een liedje/filmpje gemaakt en er kan samen met Prins Eduardus gedanst worden.

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.1.3 Online privacy groep 1 en 2

De kinderen gaan met het programma KIEK aan de slag met beeld. Ze praten over wat ze zien, vertellen verhalen bij foto's, maken kleine stappen op het gebied van beeldbewerking en

gaan met diverse fotomaterialen op ontdekkingstocht. Hoe echt zijn beelden? Klopt het wat je ziet?

Spelenderwijs leren de kleuters dat het van belang is om kritisch te kijken naar beelden. KIEK bestaat uit een leskistje met handleiding bij negen activiteiten verdeeld over drie thema's:

- Beschouwen – ik kijk, ik zie
- Beoordelen – ik vind, ik ben
- Bewerken – ik verander

Duur programma

introductieles: 30 minuten

les 2: 1 dagdeel (door leerkracht)

les 3: 10 minuten (door leerkracht)

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.1.4 Mediabegrip groep 1 en 2

De kinderen maken kennis met diverse oude en nieuwe media. Hierdoor ontstaat bewustwording. Welke rol en

invloed heeft de nieuwe en oude media in hun leven (medialisering)? De les begint met een grote doos vol met oude en nieuwe media, denk hierbij aan een radio, draaischijftelefoon, tablet, enz. Hoe zag de telefoon er 50 jaar geleden uit? En kon die telefoon hetzelfde als de telefoon van nu? Dit gaan we natuurlijk even uitproberen d.m.v. een rollenspel. Als afsluiting kunnen de kinderen op een werkblad aangeven welke media zij thuis hebben.

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.1.5 Reclame groep 1 en 2

Tijdens deze les maken we kennis met de twee broertjes die mee doen aan een spaaractie om een leeuw te scoren. Maar de leeuwen zijn op. De hele spaaractie loopt uit de hand. Kinderen zien wat reclame met ze doet, en worden daar

bewust van. Aan welke spaaracties doen zij mee en waarom? Waar komen ze allemaal reclame tegen en waarom kiezen ze eerder voor frietjes van de grote M dan voor de frietjes van de lokale snackbar? En hoe zit het met reclame op een tablet? Waarom zetten ze daar reclame op? Kortom in deze les gaat het om bewustwording.

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.1.6 Hoe gedraag je je online groep 1 en 2

Tijdens deze les maken de leerlingen spelenderwijs kennis met de beginselen van mediawijsheid, te beginnen met wat is internet eigenlijk? Wat is het verschil tussen online en offline contact (brief, email)? Met wie heb je allemaal contact (familie, vriendjes)? Ook met onbekenden?

In de les komen een aantal prentenboeken over het onderwerp aan de orde.

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.2 Groep 3 en 4

2.2.1 Digitaal lezen groep 3 en 4

Kinderen maken kennis met verschillende vormen van digitaal lezen. Met de gratis app voor de zomervakantie, de VakantieBieb-

app bijvoorbeeld. Tijdens deze les laten we de kinderen de verschillende mogelijkheden zien en mogen ze verschillende manieren van digitaal lezen uitproberen zoals Yoleo.nl. Wat vinden ze fijner: lezen op papier of digitaal?

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.2.2. Beeldschermtijd groep 3 en 4

Wat kun je allemaal met een stok? Het prentenboek *Moet je zien* van Milja Praagman gaat over Egel die een stok heeft gevonden. Met trots laat hij zien wat hij allemaal met zijn stok kan, maar zijn vrienden, Muis, Merel en Mol kijken niet om. Zij zijn druk bezig met andere dingen. Door het mobieltje van Muis is alle aandacht voor Egel verdwenen en dat is erg jammer. In het prentenboek *Zien jullie mij* van Mirjan Enzerink en Mariëlle Bonenkamp zijn Eefjes papa en mama druk bezig met hun computer en telefoon. Misschien kijken ze wel als ze haar allermooiste jurk aantrekt? Of heel hard schreeuwt? Eefje haalt alles uit de kast om aandacht te krijgen. Aan de hand van voorbeelden praten we over thussituaties.

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.2.3 Online privacy groep 3 en 4

Het boek 'Feestboek' over Vos en Haas van Sylvia vanden Heede en Thé Tjong-Khing staat centraal. Tijdens deze les zien kinderen de verschillen tussen een online vriendenboek (Instagram/Facebook, enz.) en de vriendenboekjes op papier.

Natuurlijk maken we zelf ook een Feestboek met een mooie foto gemaakt **met een green screen**.

Kinderen leren zo spelenderwijs wat je beter wel en beter niet in een online vriendenboek kunt zetten.

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.2.4 Mediabegrip groep 3 en 4

De wereld verandert, die van kinderen ook. Via computers en telefoons met onbeperkte mogelijkheden komt er nogal wat op hen af. Het is leuk, al die nieuwe mogelijkheden en de kans om online contact te hebben met de wereld om je heen. Maar waar komt al die media vandaan? Deze les is gericht op communicatie van post tot Facetime.

Duur programma

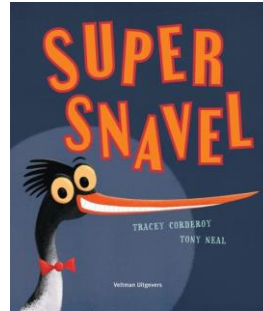
30-45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.2.5 Reclame groep 3 en 4

Steeds meer advertenties worden vermomd. Tijdens deze activiteit maken de leerlingen op speelse wijze kennis met wat reclame is. Centraal in de les staat het prentenboek Super Snavel. Wanneer Beer en Hamster de reclame 'Aarzel niet - bel Super Snavel vandaag nog

voor de allerbeste deals!' zien, beginnen ze te twifelen: Is hun bad eigenlijk wel bubbelig genoeg? Is hun bed wel stevig genoeg? Is hun ontbijtje wel knapperig genoeg?

In de les worden kinderen bewust van het doel van reclameacties en leren reclame herkennen..

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.2.6 Hoe gedraag je je online groep 3 en 4

Tijdens deze les maken de leerlingen spelenderwijs kennis met de beginselen van mediawijsheid, te beginnen met wat is internet eigenlijk? Wat is het verschil tussen online en offline contact? Met wie heb je allemaal contact? Ook met onbekenden? In de les komen een aantal prentenboeken over het onderwerp aan de orde.

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.3 Groep 5 en 6

2.3.1 Digitaal lezen groep 5 en 6

Tijdens deze les laten we de leerlingen zien hoe ze e-books en luisterboeken kunnen lenen met hun bibliotheekpas. Hoe maak je een account aan, hoeveel boeken zijn er te lenen en wanneer is het handig om online te lezen en wanneer niet? Ook maken ze kennis met boeken met augmented reality, Waar kun je terecht om e-books en luisterboeken te lenen? Diensten zoals Yoleo.nl, online bibliotheek en LuisterBiebapp komen aan bod.

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.3.2 Beeldschermtijd groep 5 en 6

Aan de hand van een aantal stellingen krijgen de leerlingen inzicht in de risico's van een

(game)verslaving. Zit het gamen hen in de weg of gaan ze er ontspannen mee om, of zouden er alarmbelletjes moeten gaan rinkelen?

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.3.3. Online privacy groep 5 en 6

Leerlingen leren in deze les, dat privacy een belangrijke rol speelt bij het gebruik van social media. Wat is privacy en wat kun je zelf doen om je privacy te beschermen? Aan de hand van opdrachten, worden kinderen zich meer bewust van wie de gedeelde informatie kan zien en van

wat diegene wel of niet van hen mag weten? Ze krijgen tips en er blijft in de klas een poster achter met de vier belangrijkste punten om te checken. Na deze les kunnen leerkrachten en leerlingen zelfstandig aan de slag met www.diplomaveiliginternet.nl

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.3.4 Mediabegrip groep 5 en 6

Kinderen die geboren zijn na 2005 weten niet beter dan dat er Wifi, internet, GPS enz. is.

Tijdens deze les kijken we naar het ontstaan van al die nieuwe media. Wat vonden mensen 30 jaar geleden van een mobiele telefoon? Wat voor nieuwe media komt er aan? Olive mocht op 97-jarige leeftijd bij Google op bezoek en ontdekte nieuwe media. Ook laat ze kinderen zien hoe het in haar tijd ging. Tijdens deze les maken kinderen kennis met het begrip media en ontdekken ze wanneer al die media is ontstaan.

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.3.5 Reclame groep 5 en 6

Kinderen weten wel dat ze met een commercial te maken hebben, maar zijn zich onvoldoende bewust van de invloed daarvan, blijkt uit onderzoek.

Reclames zijn al lang niet meer alleen te zien in het reclameblok op tv of in het bushokje, ook via social media, vlogs en games worden we bestookt met reclame. Tijdens deze les laten we kinderen ervaren wat reclame met ze doet. Wat is o.a. sluikreclame en

leerlingen reclamewijs te maken.

hoe herken je deze reclame? Centraal in de les staat reclame met de bedoeling om reclame te leren herkennen en de

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.3.6 Hoe gedraag je je online groep 5 en 6

Kinderen leren al vanaf een jonge leeftijd hoe we met elkaar omgaan. Online is er echter veel minder toezicht

op het gedrag van kinderen. Met wie praten zij en wat zeggen ze tegen anderen? Dit lesprogramma gaat over de mogelijke consequenties van hoe leerlingen zich gedragen jegens anderen. De les gaat in op het stellen van grenzen, het overschrijden ervan en de daarbij behorende eventuele (gerechtelijke) gevolgen. Daarnaast komen de leerlingen erachter waar zij terecht kunnen als zij te maken krijgen met onwenselijk gedrag op internet.

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.4 Groep 7 en 8

2.4.1 Digitaal lezen groep 7 en 8

Je hoort regelmatig beweren dat digitaal lezen anders lezen is. Hoeveel bewijs bestaat er voor deze stelling? En als we anders lezen van het scherm, welke verschillen zijn er dan tussen digitaal lezen en lezen uit een papierboek? Hoe kom je aan e-books? Wat is er aan apparatuur op de markt? Wat heeft de bibliotheek te bieden op het gebied van luisterboeken en e-books?

Indien niet op school aanwezig, mogen de kinderen hun eigen device meenemen, zodat ze thuis of op school gelijk 'anders' kunnen lezen.

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.4.2 Beeldschermtijd groep 7 en 8

Tijdens de les wordt met de leerlingen de onnatuurlijke houding tijdens beeldschermgebruik besproken met als gevolg een pijnlijke nek of 's nachts moeilijk in slaap kunnen vallen. Schermjes zijn erg leuk, maar soms krijg je er pijn van in je lichaam. Je kunt bij onverstandig gebruik een appnek, een swipeduim, een gamebochel, een WhatsApp-vinger, een iPad-schouder of een iPad-pols en niet te vergeten, er slechte ogen van krijgen. De kinderen krijgen in een interactieve les bruikbare tips voor gezond beeldschermgebruik.

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.4.3 Online privacy groep 7 en 8

Wat zet jij online? Waar zet je het online? Zet jij wel eens foto's waar je niet alleen op staat op social media? Mag je zomaar een foto van iemand anders online zetten? Zomaar een paar vragen die tijdens deze les aan de orde komen. Portretrecht of auteursrecht, hoe zit het ook alweer? Wat mag wel en wat mag niet? Natuurlijk gaan we het deze les ook hebben over fotoshoppen. Op internet wordt veel bewerkt, soms is écht niet van nep te onderscheiden. Zijn er ook wetten rond fotoshoppen?

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.4.4 Mediabegrip groep 7 en 8

Voor deze les verzamelen wij steeds de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van (digitale) media. Wat staat ons te wachten op het gebied van (digitale) media? Wat zijn de positieve kanten, en welke kritische vragen moeten we durven stellen? Denk aan VR (Virtual Reality), AR (Augmented Reality) en Drones. Drones worden bijvoorbeeld steeds meer ingezet door o.a. het leger en de politie. En hoe zit het dan met drones en AI (artificial intelligence)? Wat voor robots zijn er al en hoe zien onze banen er in de toekomst uit? Als een horloge de hele dag de hartslag kan meten. Als er voldoende data is verzameld om modellen te trainen die kunnen voorspellen wanneer iemand een hartaanval krijgt. Zijn cardiologen dan nog wel nodig?

Duur programma

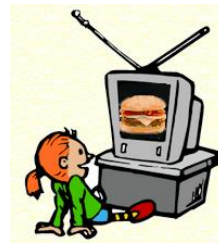
30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.4.5 Reclame groep 7 en 8

Kinderen wéten wel dat ze met een commercial te maken hebben, maar zijn zich onvoldoende bewust van de invloed daarvan, blijkt uit onderzoek.

Reclames zijn al lang niet meer alleen te zien in het reclameblok

op tv of in het bushokje, ook via social media, vlogs en games worden we bestookt met reclame.

Tijdens deze les laten we kinderen ervaren waar reclame oorspronkelijk vandaan komt en wat reclame met ze doet. Waar komen zij reclame tegen en wat doet dit met hun gevoelens? Hoe zit het met reclame in games, apps en vlogs? Hoe kan het dat een gratis app of spel toch zoveel geld verdient? En hoe zit het met reclame en streaming apps?

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

2.4.6 Hoe gedraag je je online groep 7 en 8

In deze les worden met behulp van een invulposter in de groep afspraken gemaakt en aan de hand van quizvragen praten de leerlingen o.a. over hoe je je in een groepsapp (WhatsApp) wel en niet

gedraagt. De kinderen worden zich bewust van het feit dat wat je via een berichtje op de telefoon tegen elkaar zegt héél anders kan overkomen dan in het echt.

In de tweede helft van de les wordt gesproken over cyberpesten en ervaar je zelf wat pesten met je doet.

Duur programma

30 – 45 minuten

Kosten

DVA: €40,- per groep

DBOS: gratis in te zetten in het activiteitenrooster

➤ 3. Contactgegevens

Coördinator Educatieve Bibliotheek

Wiesje Eppinga

w.eppinga@bmf.nl

06-12740987

Leesconsulent	Telefoon	E-mail	Gemeente
➤ Froukje Nauta	06 – 83 80 16 92	f.nauta@bmf.nl	Súdwest-Fryslân
➤ Jildau v/d Wal	06 – 25 00 90 71	j.vanderwal@bmf.nl	Súdwest-Fryslân en Heerenveen
➤ Yvonne Dijkstra	06 – 83 80 16 81	y.dijkstra@bmf.nl	Súdwest-Fryslân
➤ Marije Hoogland	06 – 51 80 46 03	m.hoogland@bmf.nl	Súdwest-Fryslân
➤ Marloes Landman	06 – 51 80 42 21	m.landman@bmf.nl	Heerenveen en Fryske Marren
➤ Sietie Tijsma	06 – 51 80 32 54	s.tijsma@bmf.nl	Heerenveen
➤ Djûke Elzinga	0513 – 41 20 86	d.elzinga@bmf.nl	Fryske Marren
➤ Ivenka Gerbrandy	06 – 57 31 09 94	i.gerbrandy@bmf.nl	Fryske Marren

[instagram.com/read.y](https://www.instagram.com/read.y)

[facebook.com/leesconsulenten](https://www.facebook.com/leesconsulenten)